

ЗОРАН ПЕШИЋ СИГМА

РОМАНТИЧНА ПРИЧА О ЛЈУБИТЕЉКИ ВЕРМУТА И ТРГОВЦУ КЊИГАМА

Трговац

Душа би да заплеше. Тело би да иструне. Скиташ. Не можеш да се задржиш ни на једном проклетом месту. Не везују те ни породица, ни пријатељ, ни жена, ни пејзаж. Реч „скрасити се” не постоји у твом речнику. Неудобно ти је у понављању. А ипак, све се понавља. Само се бројеви разликују. Та виолина може да одсвира све тонове. А оне потмуле звуке, оне „ни-тамо-ни-овамо” мелодије неповерења, мелодије полутанског ишчекивања, несигурности и застајкивања свирају неки други инструменти. Ти не знаш да свираш ни на једном. Просто, твоја мелодија је случајни низ ослушкивања туђих.

И тада си први пут стварно *сѝао*. На плесном подијуму клатила се пијана, на први поглед непријатног изгледа, жена. Плесала је сама са собом тетурајући се с полупразном чашом у руци. Елегантни, отмени плесни парови, згрожени њеном дивљом појавом, одмицали су се од ње. Направио се овећи празан круг око ње и тада си јој приметио очи: широке, плаве, с огромном тамом зеница. Она је застала, и, зашто баш тебе, погледала. Било ти је непријатно. Не због мрког, снобовског, аристократског друштва: до чијег ти, одавно, мишљења није стало. Учинило ти се да ће пасти, а да нећеш успети да је потхватиш под руку.

„Идите сви у финууу матеррринууу”, узвикнула је, када си је у последњем тренутку придржао и скоро однео до прве слободне столице. Млада жена и мушкарац, нацифрани као за излог, с гнушањем устадоше и одоше на плесни подијум. Она је бестидно сипала из њихове флаше шампањац себи у чашу:

„Волим *Вермуй*, али, кад њега нема, ни шампањац није лош.”

„Хајдемо”, рекао си јој, ни сам не верујући свом баршунастом гласу. Није се у њему могао ни наслутити твој страх да ће сваког тренутка прићи конобар и хладно вас *замолити* да напустите ресторан. Виолина је плесала по свом облику, елегантна змија-инструмент.

„Нећу никуда да идем”, рекла је, и опет упрла у тебе дивљи поглед, али сада стварно први пут и видећи те, „Хоћу да пијем и плешшем.”

„Знам боље место”, рекао си, чудећи се, скривено у себи, шта стварно хоћеш од те жене.

„Нигде није бољее”, преплитала је језиком, „мој бивши мужж рекао би *џде џод да си, џу сси*. А ти, видим, волишши да скиташши. Или ти тррребају паррре?”

„Не требају ми паре”, осмехнуо си се, „Ти ми требаш.”

„Јааа?! А шта ћу ти ја?”

„Треба ми неко о коме ћу да бринем.”

То ти је било прво искрено признање откад си почео да луташ. Осетио си се усхићеним због те једноставно изговорене чињенице. Бити искрен са самим собом? Ништа лакше. Ништа теже у животу.

„Добрро”, рекла је покушавајући да контролише своје покрете, при чему је изгледала симпатично смешно, „Добрро, али те упозорравам мм да сам ја тешшка... за чување.”

Љубитељка вермута

Пробудила си се с тешком главобољом, кревет се лелујао од сваког твог благог покрета. Мучнина од измешаног пића била је неиздржљива.

„Стоке”, помислила си, „у таквом ресторану да немају *Верму-ша*. Несхватљиво!”

И повратила си нагнувши се с кревета. Повратила си, и у следећем тренутку схватила да ниси сама у соби, и да не знаш ни у чијем си кревету, ни чија је соба, ни који је град...

Мушкарац, који је спавао у фотељи, згрчен као озебли зец, зашто зец, насмешила си се за поређење које ти је прво пало на памет, пробудио се и видео шта си збрљосала по поду.

„Да те поведем до купатила?”, питао је брижно као добри познавалац мамурлука.

„Нека, сама ћу”, рекла си самоуверено, и схватила да на себи немаш хаљине, ни ципела, да си огрнута меканим ћебетом. Помисао, да ли је ноћас било нешто, или не, изнервирала те, тако да

ниси приметила да си стала у сопствену бљувотину и оклизнула се и пала. Меко ћебе, које си огрнула при покушају да устанеш, такође је пало у бљувотину.

„Жалосно”, рекла си с пода гледајући мушкарца изнад себе, који се створио ту у трен ока покушавајући да ти помогне да устанеш.

„Нека, сама ћу”, рекла си и гласно се насмејала својој самоуверености. „Откуд се створи ти, Ериче?”, помислила си, „Какак чудак, зашто ли ме трпи?”

Трговац

„Ериче, додај ми пешкир”, викнула ти је из купатила.

„Не зовем се Ерик...”, ниси успео да завршиш реченицу.

„Добро, Ериче, не љути се, али ја страшно касним...”, и изашла је огрнута твојим бадемантилом, сва мокра и црвена од топле воде. Пружио си јој дугачки зелени пешкир којим је умотала своју дугу црну косу. Пришла ти је, и овлаш те пољубила, и мирно, први пут скроз трезвеним гласом рекла:

„Извини, морам на посао.”

„Шта радиш?”

„Ја сам лектор словенских језика... у ствари, побегла сам из Југославије. Тамо је сада врло, врло опасно.”

Сушила је косу феном, лагано је разбацујући на све стране.

„А, шта да обучем? Проклетство, а где смо ми?”

Пратио си са занимањем сваки њен мацји покрет, тако мала а тако zgodна жена.

„У хотелу са 5 звездица”, рекао си јој малтене постиђено.

Тада је из своје мале црне торбице од јевтиног скаја извукла пиштољ и убила те.

*

Тако не може. Глуп крај.

*

Љубитељка вермута

Немогуће је да знаш да је он сањао да си га убила. Ништа ти о томе није рекао. Једноставно, ништа и није рекао. Када си се пробудила у његовом кревету, кревету непознатог хотела, спавао је *на сав глас* неудобно заваљен у фотељи. Нечујно као маче спремила си се и отворила врата.

„Ко си ти?“, чула си његов проснути глас.

„Ана Карењина“, одговорила си, не осврћући се, бојећи се да би могла да се вратиш, „А ти, ко си?“

„Ја сам Лав Толстој!“, чула си његов прозукли узвик, тада већ иза затворених врата.

Трговац

Сањао си како пецаш на *Duck* острву на *St James' Park* језеру. Тада си, Руси би рекли *смајтивал удочки*, одакле ти је познат тај израз, сигурно из времена када си ландзао с Валером кроз сиви, од напуклог бетона, Ростов На Дону, смотао си удице, отишао, у сну је то у почетку било лако, отишао преко воде, и готово не додирујући тло прошао *Horse Guards Road*, прескочио *Institute of Contemporary Arts*, и нашао се, о среће, на *Pall Mall*-у. Питао си се колико ти секунди треба да направиш круг *Regent St*, скрећући на *Piccadilly*, затим *St James's Street*-ом, опет назад на *Pall Mall*. Колико је твоја упитаност трајала, толико је трајала и твоја шетња тим кругом.

„Ово је гадан град за снове“, помислио си у сну. А следећи круг по истој путањи одвијао се сад без твоје воље. Желео си да прекинеш то глупирање, понављање те одувек нервирало, али све спорије и све тежим корацима, неумољиво, кругови су се плели сами од себе. Желео си да викнеш. Да се пробудиш, да се прекине то хладнокрвно зујање левоуходаних, наopakих аутомобила, да се прекине хладан, углађени сјај очију уштогљених Енглеза и подмукао коси поглед њихових прислугу. А онда се све истопило само од себе.

„Ко си ти?“, питао си.

„Ана Карењина“, чуо си мачји одговор, „А ко си ти?“

Ни тренутак не размишљајући, већ за затвореним вратима, покушавајући да је гласом зауставиш крикнуо си, али још од сна неконтролисаним гласом:

„Ја сам Лав Толстој!“

Љубитељка вермута

Твој бивши муж би рекао гледајући у такав облак, он је увек избегавао свађу скрећући пажњу на околне природне лепоте, што те је доводило до ужаса, *буди мушкарца, њосвађај се људски бар једном са мном*, колико пута си заустила да му то сручиш у лице а никада ниси, полако би требало да избацујеш ту бесмислену поштапалицу *мој бивши муж*, за такав облак би он заиста рекао:

„Овај облак у панталонама зове се Мајаковски.” Ниси волела руске писце. Зашто ти је онда излетело *Ана Карењина*?

Облак је био мрк и само што није сунуо кишу. Ерик је сишао, онако изгужван од ноћи проведене у фотељи и пружио ти кишобран.

„Требаће ти”, рекао ти је благо. Његове плаве руске очи, о не, није ваљда Рус, и којег ће врага Рус овде, обожавала си продорне плаве очи, а удала се за типа који је имао мутне, а ти си му у време заљубљености говорила, о како је то давно било говорила *моје њишчије око*, а после си *прољедала* и схватила да нису птичје, него мутне очи пацова.

„Хвала, киша ми не може ништа”, дрско си одвратила, само зато што си помислила да је Рус. Али није, не може да буде. Енглески му је савршен, без словенског акцента.

„Вечерас се приказује добар филм, Ана.”

Помислила си како си с бившим мужем почела да се забављаш на једном концерту сладуњаве српске рок групе *Кобајаџ и Консируктори*. Решила си да прескочиш сва та глупа сентиментална околишања:

„Чекај ме вечерас у кревету. Када будем дошла, да си го.”

Његове очи су се насмејале и од тог осмеха-погледа лепеза пријатне језе прошла ти је низ леђа док си затварала врата таксија. Изгледао је глупо у онако изгужваном оделу с бескорисним кишобраном у рукама.

Киша је падала цео дан.

Трговац

Колико пута си данас ушао и изашао из купатила. Го. Само у гаћама. У бадемантилу, а без гаћа. Само с краватом. У панталонама, а до појаса го чупкајући своје малобројне жућкасте маље на грудима. У оделу испегланом под конач, а бос.

„Да ли се шалила?” питао си се, „А шта ћу да изгубим, ако је послушам? Достојанство? А шта ако њу изгубим. Све се држи на танкој нити. Нисам јој узео ни број телефона. Може да помисли да сам обичан плејбој. А и шта ако је изгубим? Зар сам се заљубио? Јесам ли? Тако је то еротски звучало. То није била шала. Просто јој се омакло. Да је дочекам лежерно обучен, читајући новине, као незаинтересован? Може да помисли да ми није стало, да сам флегма. Јесам ли заинтересован? Шта очекујем од ње?”

Опет си изашао из купатила – само у чарапама.

„Ово је најглупља верзија.”

Љубитељка вермута

„Овај ти боље пристаје уз очи”, рекла ти је Тања, на чистом српском. Дебељушкаста продавачица професионално вам се осмехивала, а у погледу јој се озарио бљесак знатижеље. Тања, апсолвент англистике, није се вратила са апсолвентске екскурзије. Родитељи су јој јавили да по сваку цену остане ту где је. Крпила је крај с крајем радећи као бибиситерка по твојој препоруци код твојих колегиница. Али око визе ниси могла да јој помогнеш, а важење јој истиче кроз 16 дана. Тања је била очајна, али се трудила да то не показује пред тобом у знак захвалности што си јој и оволико пружила. Витка и висока, а нежна као капљица росе на латици руже, бирала је за тебе кармин у парфимерији у којој за себе не би могла ништа да купи. Изабрала си кармин и за њу, данас је 8. март, ред је, волела си тај фол феминистички, лицемерно мушки празник, волела си га још из дана када си почела да радиш у гимназији, у Београду, а ђаци и колеге те обасипали гомилом цвећа и ситних поклона, а богами, понекад и не тако ситним.

Дебељушкаста *Меџи* рекла је цену оба кармина и предложила да погледате нов комплет парфема *Коко Шанел*, и као лутка на навијање, испрограмирана на дугме љубазности, покушавала да води неформалан разговор:

„Ваш језик звучи јако интересантно.”

„Да српски језик је сада веома *in*”, безазлено је одговорила Тања њушкајући својим *српским* носом чеп малене драгоцене бочице парфема.

Видела си како је продавачица нагло пребледела. Помислила си да јој је нагло пао притисак, или се уплашила да Тањини дуги прсти не испусте драгоцену бочицу.

„Ово је за сада све што хоћемо”, рекла си, „колико кошта...” И тада ти је зазвонио мобилни. Не, ниси му оставила број. Мора да је неко други. Мобилни је звонио негде из дубине торбице од скаја, волела си ту обичну торбицу, чиста бижутерија, али је све могло да стане у њу... Покушавала си да га напипаш руком, али у хаосу тричарија није ти успевало. Почела си да вадиш на стаклену тезгу све по реду: огледалце, цигарете, упалач, кључеве, енглеско-српски речник синонима, чешаљ... и на крају...

„Извините”, рекла си пребледелој продавачици која је стајала не трепћући укопана у своју дебљину.

„Хало, Биберче”, чула си и препознала глас свог бившег мужа, само те је он тако звао.

„Шта хоћеш?”, питала си хладно.

„Срећан ти Осми март...” И затим је развезао причу како је тамо све у реду, како су деца добро, очекују да им донесеш покло-не, како је кроз три недеље заказано суђење (деоба ваше заједничке имовине), али како он мисли да је најбоље, због деце, да се дого-ворите...

„Зашто ми све то причаш? То је бесмислено. Зашто не пове-деш децу ван границе? Ти то можеш. Новинар си. Потражи азил, уради нешто. Имаш пријатеље...”

„Зашто их ти ниси повела...?”

„Сам добро знаш да нисам могла... Горане, бежи одатле, овде сви причају...”

„Где год да си ту си. Од судбине не можеш...”

Бесно си искључила мобилни и треснула га у торбицу. Избе-зумљивало те је то његово вечито хладнокрвље, као да у том чо-веку нема ни капи живота, искре ватре... Продавачица је разрога-чила очи и сва се тресла:

„Узмите, само немојте...”, и гурала преко стаклене тезге кар-мине и парфем. Тања ју је збуњено гледала.

„Како то мислите *да узмемо*? Колико кошта? Хоћу да платим...”, рекла си нервозно не схватајући је. Морао је да ти поквари овај дан, увек га је квариио проклето љубоморан на сву пажњу коју си добијала.

„Само ви узмите.”

Тања је укапирала продавачицин страх.

„Ово је упаљач. Није пиштољ, Не плашите се, Срби нису уби-це”, рекла јој је смирено враћајући ти ствари у торбицу.

Платила си и презриво погледала у дебељуцу *Меџи* коју је облио невероватан зној да јој сад и сви *кокошанели* у радњи неће помоћи да сакрију страх, нејасан страх од егзотичних посетитељки.

„Господе, каквим ли нас то зверима сматрају?”, прошапутала је Тања излазећи из радње.

„Ех, Тања, па срећан ти Осми март. А сад идемо лепо код мене у стан да се напијемо.”

Трговац

Марк, можда је та нова Љубав још једна обмана. Колико год бежао од ње, та *йразнина* задобија нове облике, маскира се тако вешто и увек те превари. Колико год да си бежао по свету – ни ко-рака од ње... А можда Љубав и треба да је таква – обична, слатка као вермут, који она воли да пије. И зашто ти је требало толико вре-мена да се одлучиш, да је признаш за своју. И зашто толико празног скитања: Минхен, Праг, Ростов на Дону, Душанбе, Београд, Атина,

Истанбул, Сарајево, Сочи, Будимпешта, Темишвар, Љубљана, Париз, Напуљ, Загреб, опет Београд... Марк, ти чак ни добар шпијун ниси. Не умеш да ризикујеш. Не прати те срећа случајних сусрета, важних сусрета. Марк, ти си обичан аквизитер, продавац прошлости, продавац књига на метар. Велика домовинска мисија претворила се само у испразну трговину и ширење енглеског језика по свету. Време је да се скрасиш. А шта можеш да јој пружиш? Породица јој се развалила. Домовина јој се распада, а ускоро ће бити и разрушена, посао већ има, богатство је не занима, света је видела колико и ти... Шта јој пружити? Шта жени њеног кова уопште треба у животу? Осећај промене, узбуђења, лудовања, путовања, или супротно, мир, осећај сигурности, предвидљива удобност и поуздана свакодневица?

Марк, ако побркаш лончиће, изгубићеш је. Теби требају мир и удобност. Њој?

Љубитељка вермута

Као да се знате милион година. Уливао ти је осећај сигурности и заштите. Оно што си свом бившем мужу морала ти да пружаш свакодневно, он то с лакоћом ради. Марк, или Ерик, како си га назвала пре неко вече, самозвани Лав Толстој... Није Рус, срећом није Рус. Не би то могла да поднесеш. Пун ти је к... словенских душа, ирационалних, мистичних, самозваних пророка. Потребан ти је топао разумни практичар... Да смири твоју словенску устрепалост и нервозу. Како се Енглези с лакоћом суочавају с пустилинама и бесмислом. Енглески хумор, то ти је целог живота недостајало. Гледаш га. Самоуверен, лежерно обучен у цинс и вунени џемпер. Папуче на ногама. Доноси ти чашу *Вермуџа*.

„Зашто ниси го?“, питаш га заводљиво се осмехујући.

„Био сам, али ниси дошла“, одговара ти показујући огрлицу својих бисерних зуба. Волиш мушкарце који имају добре зубе, па ма били они и црнци. Марк није црн. Није ни бео. Некако је прозрачан, као талас ношен сунчаним ветром.

Тада се однекуд у његовим рукама појавио пиштољ с пригушивачем. Искосио је главу, да те боље види горњим оком, рекао тврдо *ирацај*, о не, зар је стварно Рус, и

убио те.

*

Тако не може. И овакав крај је глуп.

*

Трговац

Немогуће је да знаш да је она сањала да си је убио. Ништа ти о томе није причала. Када се пробудила, било је већ касно, била је сва узнемирана и морала је да жури кући, било ти је жао што је пропало планирано узбуђење, а с друге стране, био си задовољан што си је читава три сата посматрао како мирно спава, гледао сваку њену отмену црту, бору, прегиб руке и колена, благодот бутина, затворене очи испод јаких обрва... слушао њено дисање. Равномерно дизање и спуштање веселих лоптица... Осећао мирис, женски мирис наде... „Извини, заспала сам”, збуњено се правдала, ни сама не схватајући како се то десило.

„Ти ниси Рус?”, питала те је.

„Не. Откуд ти то?”

„Нема везе. Морам да пожурим...”

И отишла је као мачка гипко, у неколико ситних корака. Отишла је предалеко. Никада више нећеш моћи да је вратиш.

*

И тако не може. Стварно глуп крај! Уосталом, као и сваки други крај.

*

Мање романтичне верзије краја приче

1.

Тања и Ана Карењина отпутовале су 24. марта до Будимпеште, таксијем до Хоргоша, затим, прешавши границу после много малтретирања, комбијем до Београда. Нашле су се у срцу града баш у право време да чују сирене за узбуну. Загрлиле су се и заплакале. Ана се није плашила. Плакала је просто зато што су сви возови стали.

2.

Марк, илити Ерик, илити Лав Толстој, седео је за својим радним столом у кабинету Централне британске обавештајне службе, Одељења за Исток, и писао извештај. Милошевићева шпијунка пала је под точкове брзог воза. Underground. Да ли је сваки писац одговоран за смрт јунака својих прича, и да ли ће Лав Толстој пред

Богом одговарати за смрт Ане Карењине? Свака Јасна Пољана има свој Underground. Наравно, извештај је звучао сасвим рутински, овештало, без обзира што се Марку чај одавно охладио.

3.

Тања и Ана су се заљубиле и постале лезбејке. Уз помоћ обавештајца Марка, Ана је успела да Тањи продужи визу за годину дана. За ту услугу Ана је морала да плати, пожртвовано је платила, није имала куд, Марк је ипак био одвратна мушкарчина, као и њен први муж, али му се на крају осветила, попио је преслатку чашу *Вермуџа*. За Марком је остало много, о колико много нераспродатих књига, и још више – непрочитаних.

4.

Горан се појавио у Анином стану са децом и два крцата кофера. „Успели смо”, рекао је победоносно спуштајући кофере крај зидова предсобља.

Ана је загрлила децу и заплакала.

„Ово огледало као да су очи Мајаковског”, рекао је Горан са знатижељом додирујући стакло с оквиром у разним бојама.

Горан се, наравно, није задржао у стану. Отишао је право на ВВС, да коментарише прве реакције Београђана на НАТО бомбардовање. Његов наступ привукао је много више пажње него вест у црној хроници *TIMES*-а пар година касније: *Избезумљени Србин убио је бившу жену, њеног другог мужа, своју децу, а затим извршио самоубиство.*

Ожалошћених није било. У проклето пустом граду била је густа магла и никог се ништа није тицало.

5.

Ана се после рата вратила у Југу. Деца и муж остали су у животу. Али њој није било ни до чега. Марк је отпутовао у Пакистан, негде близу авганистанске границе. Којег ће врага тамо?!

Тања је успела да издејствује визу на још неко време, али се и она вратила у Београд, завршила факултет и удала се за амбициозног новинара, политичара нове демократске власти. Истина, био је мало старији од ње.

Волела је да јој муж, мазећи је после исцрпљујућег секса, шапуће:

„Ти си облак огрнут кожом. Где год да си, не бој се ветра Мајаковског – не бој се, ја сам са тобом!”